

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної та
навчальної роботи

А.М. Мартиненко
А.М. Мартиненко

«30» грудня
«30» грудня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАКТИКУМ ІЗ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки **магістра**

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності **053 «Психологія»**

(код і назва спеціальності)

Полтава
2024 рік

А.М. Мартиненко

Робоча програма з навчальної дисципліни «Практикум із соціально-психологічної реабілітації» для студентів спеціальності 053 «Психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «Практична психологія», 2024 року.

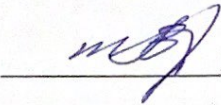
Розробник: Тесленко М.М. доцент кафедри психології та педагогіки, кандидат педагогічних наук

Погоджено

Гарант освітньої програми Вікторія ШЕВЧУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від «27» серпня 2024 року № 1

Т.в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки Вікторія ШЕВЧУК

«__» _____ 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «__» _____ 2024 року № __

Голова навчально-методичної комісії Віктор ЧЕРНИШОВ

«__» _____ 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	<i>вибіркова</i>
Загальна кількість годин – 120		
Модулів – 1	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		1-й
		Семестр
	2-й	
		Лекції
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>магістр</u>	20 год.
		Практичні, семінарські
		22 год
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		78 год.
		Індивідуальна робота:
-		
		Вид контролю: Диф.залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 42/78

2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: дати загальні уявлення про основні психореабілітаційні заходи; ознайомити з основними змістом та підходами реабілітаційного процесу, основними методами психологічної реабілітації.

Протягом опанування курсу студенти повинні набути таких **компетентностей**:

- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультативну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік).
- Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни є Методика викладання психології, Психологія сім'ї, Актуальні проблеми практичної психології, Технології психологічних тренінгів..

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими уміннями й навичками:

- Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
- Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	А	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий, що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає	Достатній, що забезпечує

			робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній, конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній, що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються

		заліку	лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний, Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «**Практикум із психології управління і бізнесу**» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

стандартизовані письмові тести для здійснення поточного/проміжного контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу (здійснюється під час проведення практичних занять).

презентації результатів виконаних завдань;

модульна контрольна робота у вигляді стандартизованого письмового тестування (проводиться на останньому практичному занятті) для здійснення підсумкового контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу.

диф.залік.

7. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ АСПЕКТИ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Тема 1. Соціально-психологічна реабілітація як різновид комплексних заходів, спрямованих на відновлення психічних функцій

Основні поняття реабілітології. Різновиди реабілітації. Предмет реабілітаційної психології. Завдання та принципи психологічної реабілітації. Історичні аспекти виникнення реабілітології як науки та практичної дисципліни. Історія розвитку психологічної реабілітації в світі та Україні. Зв'язок реабілітації та профілактики. Комплексний та системний характер реабілітаційного процесу. Вимоги до фахівців, які здійснюють реабілітаційні заходи. Соціальна сутність реабілітаційного процесу.

Практичне заняття № 1

Тема 2. Базові чинники в соціально-психологічній реабілітації

Поняття про стрес, сучасні моделі стресу. Травматичний стрес. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в реабілітології. Психічний травматизм. Патологічна та салютогенна парадигми в кризовій психології. Психологія стійкості. Базові принципи саморегуляції. Ресурси стресостійкості. Психологічні механізми, що лежать в основі психологічних змін. Особливості формування Я-концепції людини з особливими потребами. Поняття стигматизації. Психологічні, педагогічні та соціальні аспекти стигмації.

Практичне заняття № 2

Тема 3. Компенсація та компенсаторна реалізація здібностей особистості. Адаптація. Мотивація в соціально-психологічній реабілітації

Адаптація. Адаптаційні ресурси. Захисні механізми. Копінг-поведінка. Розуміння компенсації в індивідуальній психології А. Адлера та в психоаналітичній традиції. Концепція компенсації та надкомпенсації Л. С. Виготського. Актуалізація компенсаторних ресурсів. Критерії вибору варіанта реабілітації (адаптивно-приспосувальний або компенсаторно-

приспосувальний). Мотивація до реабілітації. Психологічна робота з мотивацією людини, яка потребує реабілітації. Особливості мотивування різних груп клієнтів до реабілітації

Практичне заняття № 3

Тема 4. Реабілітація при соматичних та психосоматичних хворобах

Поняття про картину хвороби при гострих та хронічних захворюваннях, які викликають фізичні / сенсорні обмеження. Сенсорна, емоційна та соціальна депривація у людей з хронічними соматичними хворобами. Роль психологічних чинників та важливість взаємодії фахівців різних галузей, командний підхід у реабілітології хронічних соматичних та психосоматичних захворювань. Особливості психологічної реабілітації хронічно соматично хворих. Роль соціальних зв'язків та їх підтримання, діяльності та інтересу в реабілітаційному процесі. Адаптаційні та компенсаційні процеси при хронічних соматичних захворюваннях. Процес відновлення соціальних та професійних зв'язків. Реабілітаційний потенціал особистості та його визначення. Зміст та завдання реабілітації психосоматично хворих. Психотерапія в програмах реабілітації хворих з гіпертонічною хворобою та бронхіальною астмою, онкологічними захворюваннями. Деякі аспекти реабілітації інвалідів. Визначення поняття "реабілітація інвалідів". Зміст та завдання реабілітації людей з інвалідністю. Моделі інвалідності. Правовий статус інвалідів. Соціальні обмеження та психологічний стан людини з особливими потребами. Роль емпатії в розумінні людини з фізичними обмеженнями рухова активність інвалідів. Проблеми гіподинамії і гіпокінезії. Реабілітація інвалідів із використанням засобів фізичної культури. Основні методи психологічної реабілітації інвалідів. Принцип партнерства (участь інваліда і членів його родини в лікувально-відновлювальному процесі). Особливості реабілітації осіб з уродженими вадами.

Практичне заняття № 4-5

Тема 5. Реабілітація при хронічних психічних хворобах

Історичний розвиток реабілітології психічно хворих людей. Ставлення до психічно хворих людей у демократичному суспільстві. Психологічна реабілітація психічно хворих: зміст та основні завдання, стадії. Загальні та специфічні аспекти реабілітації при психічних хворобах. Поняття про деінституціоналізацію в психіатрії (позитивні та проблемні аспекти). Розширені можливості соціальної реабілітації. 10 Процес відновлення соціальних та професійних зв'язків. Гуманізація в ставленні до психічно хворих. Соціальні аспекти психіатрії та реабілітаційна діяльність. Психотерапевтичне середовище та терапевтичні спільноти. Трудотерапія, оказіональна терапія, арт-терапія в психологічній реабілітації психічнохворих

Практичні заняття № 6

Тема 6. Особливості соціально-психологічної реабілітації з особами, залежними від алко- та наркотичних речовин.

Специфіка психотерапевтичної роботи Види патологічних залежностей (адикцій). Критерії, психологічні ознаки та чинники формування патологічної залежності. Стадії формування та розвитку залежностей. Підходи, напрямки та принципи терапії та реабілітації осіб з патологічними залежностями. Методи психотерапевтичного впливу. Психотерапевтичне середовище.

Практичні заняття № 7

Тема 7. Соціально-психологічна реабілітологія кризових станів.

Психологічна реабілітація учасників бойових дій Поняття "криза", "стрес", "психотравма", "посттравматичний стресовий розлад". Психологія кризових станів та їх психологічний супровід. Кризові стани, викликані сильним стресом і загрозою здоров'ю та життю особистості. Психологія та реабілітологія горя. Реабілітологія при екстремальних випадках. Дебрифінг та перша психологічна допомога в надзвичайних ситуаціях. Методи психологічної саморегуляції в діяльності практичного психолога у надзвичайних ситуаціях. Посттравматичний ріст (самореабілітація). Медична, психологічна, соціально-професійна реабілітація військових, що зазнали психологічних порушень внаслідок поранень та захворювань. Основні завдання та етапи психологічної реабілітації військових. Психологічна реабілітація мирного населення, що постраждало внаслідок військових дій.

Практичні заняття № 8

Тема 8. Реабілітація в дитячому віці

Психологічні особливості особистості дитини-інваліда: емоційні розлади, підвищена залежність, хвороблива фіксація на своєму дефекті, самооцінка, знижена рухова активність, фобії, пов'язані з дефектом. Комплексність та системність, ранній початок, безперервність процесу психологічної реабілітації в системі реабілітації. Важливість різнобічного підходу та послідовності впливу в реабілітаційному процесі. Реабілітаційні центри. Планування програми психологічної реабілітації дітей-інвалідів та вимоги до неї (враховування особливостей особистості, структури психологічного порушення та механізмів їх компенсації). Сімейна реабілітація та соціальна реабілітація. Сімейні реабілітаційні стратегії. Робота психолога з мотивацією та ставленням батьків до хвороби дитини. Інклюзивне суспільство та інклюзивна освіта. Принципи інклюзії. Тьюторство. Провідні сучасні напрямки реабілітації у дитячому віці (на прикладі ДЦП). Нейропсихологія, Монтесорі-педагогіка і Монтесорі-терапія. Метод Фельденкрайза в психологічному супроводі дитини з ДЦП. Войт-терапія. Холдінг-тайм у психологічній допомозі дитині в сімейній системі. Сенсорна інтеграція.

Практичні заняття № 9-10

Тема 9. Профілактика вторинної травматизації фахівців, що допомагають

Проблеми професійного ризику психологів (психотерапевтів). Контрперенесення (травматичне контрперенесення) або негативні емоційні реакції психотерапевта; вторинна (делегована, секундарна, індукована) травматизація; віктимізація психотерапевта; професійне (емоційне) вигорання. Феномен "вигорання": його причини та характерні прояви. Фактори ризику розвитку синдрому "вигорання" (особистісні, статусно-рольові та корпоративні). Суб'єктивне благополуччя. Особистісні, поведінкові та соціальні ресурси стресостійкості і подолання вигорання. Копінг як ресурс стресостійкості. Засоби та методи мінімізації професійних ризиків психологів/психотерапевтів (група взаємопідтримки, постійно діюча супервізійна група, психотерапевтичні балінтовські групи, за потреби – індивідуальна форма психотерапії)

Практичні заняття № 11

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль № 1. Загальні питання психології управління і бізнесу						
Тема 1. Соціально-психологічна реабілітація як різновид комплексних заходів, спрямованих на відновлення психічних функцій	13	2	2	-	-	9
Тема 2. Базові чинники в соціально-психологічній реабілітації	13	2	2	-	-	9
Тема 3. Компенсація та компенсаторна реалізація здібностей особистості. Адаптація. Мотивація в соціально-психологічній реабілітації	13	2	2	-	-	9
Тема 4. Реабілітація при соматичних та психосоматичних хворобах	16	4	4	-	-	8
Тема 5. Реабілітація при хронічних психічних хворобах	13	2	2	-	-	9
Тема 6. Особливості соціально-психологічної реабілітації з особами, залежними від алко- та наркотичних речовин.	13	2	2	-		9
Тема 7. Соціально-психологічна реабілітологія кризових станів	12	2	2	-		8

Тема 8. Реабілітація в дитячому віці	14	2	4			8
Тема 9. Профілактика вторинної травматизації фахівців, що допомагають	13	2	2			9
Разом за змістовим модулем 1	120	20	22	-	-	78
Усього годин	120	20	22	-	-	78

9. Перелік питань семінарських занять

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
	Семінарські заняття не передбачені.	

10. . Перелік питань практичних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
1	Соціально-психологічна реабілітація як різновид комплексних заходів, спрямованих на відновлення психічних функцій Основні поняття реабілітології. Різновиди реабілітації. Предмет реабілітаційної психології.	2
2	Базові чинники в соціально-психологічній реабілітації Поняття про стрес, сучасні моделі стресу. Травматичний стрес. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в реабілітології.	2
3	Компенсація та компенсаторна реалізація здібностей особистості. Адаптація. Мотивація в соціально-психологічній реабілітації Адаптація. Адаптаційні ресурси. Захисні механізми.	2
4,5	Реабілітація при соматичних та психосоматичних хворобах Поняття про картину хвороби при гострих та хронічних захворюваннях, які викликають фізичні / сенсорні обмеження. Сенсорна, емоційна та соціальна депривація у людей з хронічними соматичними хворобами. Роль психологічних чинників та важливість взаємодії фахівців різних галузей, командний підхід у реабілітології хронічних соматичних та психосоматичних захворювань.	4
6	Реабілітація при хронічних психічних хворобах Історичний розвиток реабілітології психічно хворих людей. Ставлення до психічно хворих людей у демократичному суспільстві. Психологічна реабілітація психічно хворих: зміст та основні завдання, стадії. Загальні та специфічні аспекти реабілітації при психічних хворобах.	2
7	Особливості соціально-психологічної реабілітації з особами, залежними від алко- та наркотичних речовин. Специфіка психотерапевтичної роботи Види патологічних залежностей (адикцій). Критерії, психологічні ознаки та чинники формування патологічної залежності.	2
8	Соціально-психологічна реабілітологія кризових станів. Психологічна реабілітація учасників бойових дій Поняття "криза", "стрес", "психотравма", "посттравматичний стресовий розлад". Психологія кризових станів та їх психологічний супровід.	2
9,10	Реабілітація в дитячому віці Психологічні особливості особистості дитини-інваліда: емоційні розлади,	4

	підвищена залежність, хвороблива фіксація на своєму дефекті, самооцінка, знижена рухова активність, фобії, пов'язані з дефектом. Комплексність та системність, ранній початок, безперервність процесу психологічної реабілітації в системі реабілітації. Важливість різнобічного підходу та послідовності впливу в реабілітаційному процесі.	
11	Профілактика вторинної травматизації фахівців, що допомагають Проблеми професійного ризику психологів (психотерапевтів). Контрперенесення (травматичне контрперенесення) або негативні емоційні реакції психотерапевта; вторинна (делегована, секундарна, індукована) травматизація; віктимізація психотерапевта; професійне (емоційне) вигорання.	2
	Усього	22

11. . Перелік питань лабораторних робіт

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
	Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, скласти конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання диф.залику за запитаннями.

Питання

для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
1.	Соціально-психологічна реабілітація як різновид комплексних заходів, спрямованих на відновлення психічних функцій Завдання та принципи психологічної реабілітації. Історичні аспекти виникнення реабілітології як науки та практичної дисципліни. Історія розвитку психологічної реабілітації в світі та Україні. Зв'язок реабілітації та профілактики. Комплексний та системний характер реабілітаційного процесу. Вимоги до фахівців, які здійснюють реабілітаційні заходи. Соціальна сутність реабілітаційного процесу.	9
2.	Базові чинники в соціально-психологічній реабілітації Психічний травматизм. Патологічна та салютогенна парадигми в кризовій психології. Психологія стійкості. Базові принципи саморегуляції. Ресурси стресостійкості. Психологічні механізми, що лежать в основі психологічних змін. Особливості формування Я-концепції людини з особливими потребами. Поняття стигматизації. Психологічні, педагогічні та соціальні аспекти стигмації.	9
3.	Компенсація та компенсаторна реалізація здібностей особистості.	9

	<p>Адаптація. Мотивація в соціально-психологічній реабілітації</p> <p>Копінг-поведінка. Розуміння компенсації в індивідуальній психології А. Адлера та в психоаналітичній традиції. Концепція компенсації та надкомпенсації Л. С. Виготського. Актуалізація компенсаторних ресурсів. Критерії вибору варіанта реабілітації (адаптивно-приспосувальний або компенсаторно-приспосувальний). Мотивація до реабілітації. Психологічна робота з мотивацією людини, яка потребує реабілітації. Особливості мотивування різних груп клієнтів до реабілітації</p>	
4.	<p>Реабілітація при соматичних та психосоматичних хворобах</p> <p>Особливості психологічної реабілітації хронічно соматично хворих. Роль соціальних зв'язків та їх підтримання, діяльності та інтересу в реабілітаційному процесі. Адаптаційні та компенсаційні процеси при хронічних соматичних захворюваннях. Процес відновлення соціальних та професійних зв'язків. Реабілітаційний потенціал особистості та його визначення. Зміст та завдання реабілітації психосоматично хворих. Психотерапія в програмах реабілітації хворих з гіпертонічною хворобою та бронхіальною астмою, онкологічними захворюваннями. Деякі аспекти реабілітації інвалідів. Визначення поняття "реабілітація інвалідів". Зміст та завдання реабілітації людей з інвалідністю. Моделі інвалідності. Правовий статус інвалідів. Соціальні обмеження та психологічний стан людини з особливими потребами. Роль емпатії в розумінні людини з фізичними обмеженнями рухова активність інвалідів. Проблеми гіподинамії і гіпокінезії. Реабілітація інвалідів із використанням засобів фізичної культури. Основні методи психологічної реабілітації інвалідів. Принцип партнерства (участь інваліда і членів його родини в лікувально-відновлювальному процесі). Особливості реабілітації осіб з уродженими вадами.</p>	8
5.	<p>Реабілітація при хронічних психічних хворобах</p> <p>Загальні та специфічні аспекти реабілітації при психічних хворобах. Поняття про деінституціоналізацію в психіатрії (позитивні та проблемні аспекти). Розширені можливості соціальної реабілітації. 10 Процес відновлення соціальних та професійних зв'язків. Гуманізація в ставленні до психічно хворих. Соціальні аспекти психіатрії та реабілітаційна діяльність. Психотерапевтичне середовище та терапевтичні спільноти. Трудотерапія, оказіональна терапія, арт-терапія в психологічній реабілітації психічнохворих</p>	9
6	<p>Особливості соціально-психологічної реабілітації з особами, залежними від алко- та наркотичних речовин.</p> <p>Стадії формування та розвитку залежностей. Підходи, напрямки та принципи терапії та реабілітації осіб з патологічним залежностями. Методи психотерапевтичного впливу. Психотерапевтичне середовище.</p>	9
7	<p>Соціально-психологічна реабілітологія кризових станів.</p> <p>Психологія та реабілітологія горя. Реабілітологія при екстремальних випадках. Дебрифінг та перша психологічна допомога в надзвичайних ситуаціях. Методи психологічної саморегуляції в діяльності практичного психолога у надзвичайних ситуаціях. Посттравматичний ріст (самореабілітація). Медична, психологічна, соціально-професійна реабілітація військових, що зазнали психологічних порушень внаслідок поранень та захворювань. Основні завдання та етапи психологічної реабілітації військових. Психологічна реабілітація мирного населення, що постраждало внаслідок військових дій.</p>	8
8	<p>Реабілітація в дитячому віці</p> <p>Реабілітаційні центри. Планування програми психологічної</p>	8

	реабілітації дітей-інвалідів та вимоги до неї (враховування особливостей особистості, структури психологічного порушення та механізмів їх компенсації). Сімейна реабілітація та соціальна реабілітація. Сімейні реабілітаційні стратегії. Робота психолога з мотивацією та ставленням батьків до хвороби дитини. Інклюзивне суспільство та інклюзивна освіта. Принципи інклюзії. Тьюторство. Провідні сучасні напрямки реабілітації у дитячому віці (на прикладі ДЦП). Нейропсихологія, Монтесорі-педагогіка і Монтесорі-терапія. Метод Фельденкрайза в психологічному супроводі дитини з ДЦП. Войт-терапія. Холдінг-тайм у психологічній допомозі дитині в сімейній системі. Сенсорна інтеграція.	
9	Тема 9. Профілактика вторинної травматизації фахівців, що допомагають Фактори ризику розвитку синдрому "вигорання" (особистісні, статусно-рольові та корпоративні). Суб'єктивне благополуччя. Особистісні, поведінкові та соціальні ресурси стресостійкості і подолання вигорання. Копінг як ресурс стресостійкості. Засоби та методи мінімізації професійних ризиків психологів/психотерапевтів (група взаємопідтримки, постійно діюча супервізійна група, психотерапевтичні балінтовські групи, за потреби – індивідуальна форма психотерапії)	9
	Усього	78

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання:

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій; групового вирішення проблемних задач); частково-пошуковий (евристичних запитань); дослідницький (есе, наукові доповіді).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (бесіда, пояснення); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування, демонстрування); прикладні (практичні завдання); інтерактивні (мозковий штурм).

Методи за формою організації навчання: лекції (проблемна лекція); практичні заняття; самостійна робота студентів (позааудиторна, науково-дослідна робота студентів).

Методи оцінювання: усний контроль (усний індивідуальний, усний фронтальний) письмовий контроль (письмовий фронтальний); тестовий контроль.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті. Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі диф.залику.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання, тестування та самостійна й індивідуальна робота									Диф.залік	Сума
Змістовий модуль 1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
7	7	8	8	8	8	8	8	8	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82-89	B – дуже добре	4 – добре
74-81	C – добре	
64-73	D – задовільно	3 – задовільно
60-63	E – достатньо	
35-59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0-34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них :

– при підсумковому контролі у вигляді екзамену 70 балів відведено на поточний контроль, а 30 балів – на підсумковий (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 35 балів поточної успішності);

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 70 балів.

Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є диф.залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка»

17. Методичне забезпечення

1. **Тесленко М.М.** Курс лекцій з дисципліни «Практикум із соціально-психологічної реабілітації» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності

053 «Психологія» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. – 79 с.

2. **Тесленко М.М.** Методичні рекомендації для практичних (семінарських, лабораторних) занять з дисципліни «**Практикум із соціально-психологічної реабілітації**» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності **053 «Психологія»** Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. – 75 с.
3. **Тесленко М.М.** Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «**Практикум із соціально-психологічної реабілітації**» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності **053 «Психологія»** Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. – 25 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Дуб Віра. Реабілітаційна психологія : методичні матеріали до семінарських занять [для студентів ВНЗ] / Віра Дуб. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2017. 92 с.
2. Освітні основи реабілітології : монографія / А. Г. Шевцов. К. : МП Леся, 2019. 483 с.
3. Пророк Н., Запорожець О., Креймеєр Д. та інші. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ, 2018. 236 с.
4. Романишин А.М. Первинна психологічна допомога і реабілітація в бойових умовах: навчальний посібник. Львів : Академія сухопутних військ, 2020. 121 с.
5. Савенкова І.І. Реабілітаційна психологія: навчальний посібник. Миколаїв : Іліон, 2021. 220 с.

Допоміжна:

6. Савенкова І.І. Нейропсихологія: навчально-методичний посібник. Миколаїв: МНУ, 2021. 220 с.
7. Савенкова І.І. Патопсихологія: навч.-метод. посібник. 2-е видання. Миколаїв: МНУ, 2020. 220 с.
8. Савенкова І.І. Хронопсихологічне прогнозування перебігу захворювань у психосоматичних хворих: Монографія. К.: КУ ім. Б.Грінченка, 2019. 220 с.
9. Тесленко Ю., М'якінькова Л., Тесленко М. Особливості ранньої реабілітації пацієнтів з гострим інфарктом міокарду. Світ Медицини та Біології. №4 (78), 2021 рік, С. 011-015.

Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу «**Практикум із соціально-психологічної реабілітації**» на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=6293>.
2. <https://lib.nupp.edu.ua/index> - сайт бібліотеки Національного університету "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка.
3. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
4. <http://hklib.npu.edu.ua/> - Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
5. <http://upsihologa.com.ua/> - портал професійних психологів України «У психолога».